

โดย คุณสุโชค สุขเกษม

Technology Consulting Partner,

EY Thailand

“ภายใต้คณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน
การสอบบัญชีและวิธีการตรวจสอบ”

บทบาทของ Generative AI กับงานสอบบัญชี

ปฏิเสธไม่ได้ว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตกำลังเผชิญกับประเด็นปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการปฏิบัติงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงและความซับซ้อนของธุรกรรมทางบัญชีที่เพิ่มขึ้นจากลักษณะ การดำเนินธุรกิจขององค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำนวนบุคลากร และระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่มีอยู่อย่างจำกัดการแข่งขันทางด้านราคาของธุรกิจสอบบัญชี รวมถึงการบริหารคุณภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการบริหารคุณภาพ เป็นต้น

จากความท้าทายข้างต้น เทคโนโลยีอัตโนมัติ (Automation Technology) จึงเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงยกระดับความสามารถในการปฏิบัติงานสอบบัญชีทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยปัญญาประดิษฐ์เป็นหนึ่งในเทคโนโลยีที่กำลังได้รับความนิยมอย่างมากในการปฏิบัติงานสอบบัญชี เนื่องจากมีความสามารถที่โดดเด่นในเรื่องของการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และมีความแม่นยำสูง

AI และ Generative AI คืออะไร?

ปัญญาประดิษฐ์หรือที่เรารู้จักกันว่า “AI - Artificial Intelligence” คือ โปรแกรมที่ถูกเขียนและพัฒนาให้มีความฉลาด มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ใกล้เคียงกับมนุษย์ โดยปัจจุบัน AI เข้ามามีบทบาทและกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของเราโดยที่เราอาจจะไม่รู้ตัว โดยผู้อ่านหลายท่านคงคุ้นเคย และใช้งาน AI เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นพีเจอาร์ผู้ช่วยอัจฉริยะ “Apple SIRI” หรือ “Google Assistant” รถยนต์ไร้คนขับเคลื่อนโดยอัตโนมัติ หรือแม้กระทั่งเครื่องดูดฝุ่นอัจฉริยะ สิ่งเหล่านี้ล้วนใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ทั้งสิ้น

ในปัจจุบัน ปัญญาประดิษฐ์ได้ถูกพัฒนาให้มีความสามารถและประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เรียกว่า “Generative AI” โดยการใช้เทคโนโลยีอัลกอริทึมที่มีโครงข่ายประสาทเทียม (Neural Network) เพื่อให้ AI สามารถเรียนรู้ข้อมูลเชิงลึก (Deep Learning) และประมวลผลข้อมูลเหล่านั้นเพื่อพัฒนาและสร้างผลลัพธ์ใหม่ ๆ ที่สามารถสื่อสารกับมนุษย์ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อความ รูปภาพ เสียง หรือวิดีโอ เป็นต้น โดยใช้หลักการคิด วิเคราะห์ การให้เหตุผล และประมวลผลเสมือนสมองของมนุษย์ โดยปราศจากการพัฒนาโปรแกรมหรือกำหนดองค์ความรู้และคำสั่งเพิ่มเติม

“แล้วปัญญาประดิษฐ์คืออะไร
มีบทบาทอย่างไรในการปฏิบัติงานสอบบัญชี
จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ
ที่เราจะมาเรียนรู้กันในบทความนี้”

ปัจจุบัน Generative AI มีหลายหลายรูปแบบ ตัวอย่างหนึ่งที่ทุกคนน่าจะรู้จักกันดีในปัจจุบันคือ ChatGPT ซึ่งเป็นปัญญาประดิษฐ์ที่ถูกพัฒนาให้เรียนรู้ชุดข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ต จึงทำให้เราสามารถถามตอบกับ ChatGPT ได้เกือบทุกเรื่อง และช่วยให้การศึกษา ค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในชีวิตรประจำวันกลายเป็นเรื่องง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ChatGPT ยังมีความสามารถถึงขั้นที่สามารถเขียนบทความ หรือรายงานตามหัวข้อที่ให้ไปได้ อีกหนึ่งความสามารถของเจ้า Generative AI ตัวนี้ที่หลาย ๆ ท่านน่าจะชื่นชอบคือ ความสามารถในการพูดคุยกับเราด้วยภาษามนุษย์ง่าย ๆ เหมือนกำลังนั่งคุยกับเพื่อนที่รอบรู้คนหนึ่งนั่นเอง

มาถึงตรงนี้ หลายท่านคงมีคำถามในใจแล้วว่าเราจะนำ Generative AI ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้สำหรับงานสอบบัญชีได้อย่างไร

การวางแผนการสอบบัญชี

การวางแผนการสอบบัญชี การประเมินความเสี่ยง และการกำหนดวิธีการตรวจสอบ เป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีในการรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลที่มีความหลากหลายและมีปริมาณมหาศาล ประกอบด้วยข้อมูลทั้งในอดีต ปัจจุบัน รวมถึงแนวโน้มในอนาคต เช่น ลักษณะการประกอบธุรกิจ รายการธุรกรรมทางการเงินที่มีความซับซ้อน การควบคุมภายในของกิจการ มาตรฐานการรายงานทางการเงิน และภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยการรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลที่มีปริมาณมหาศาลดังกล่าว อาจส่งผลให้ผู้สอบบัญชีไม่สามารถประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และระบุความเสี่ยง เพื่อใช้ในการวางแผนการตรวจสอบได้อย่างครบถ้วนและแม่นยำ หรือสามารถทำได้ แต่อาจจะต้องใช้เวลานาน อย่างไรก็ตามอย่างที่เรทราบกันว่า Generative AI มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง Generative AI จึงได้ถูกนำมาใช้สนับสนุนการวางแผนการสอบบัญชี เริ่มตั้งแต่การจัดการ วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลเชิงลึกที่มีปริมาณมหาศาลจากฐานข้อมูลของบริษัท และฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ช่วยประเมินและระบุความเสี่ยงที่ตรงจุดและแม่นยำ รวมถึงจัดทำแผนการตรวจสอบที่เน้นให้ความสนใจเฉพาะในส่วนที่มีความเสี่ยง เพื่อลดขอบเขตของการตรวจสอบ และทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบได้ตรงจุดมากขึ้น

การปฏิบัติงานสอบบัญชี

ในขั้นตอนของการปฏิบัติงานสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีมักจะประสบปัญหาในการจัดการและประมวลผลข้อมูล เพื่อใช้สำหรับการจัดทำกระดาษทำการ และการวิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลรายการทางการเงินของบริษัท โดยปัญหาสำคัญที่พบส่วนใหญ่เริ่มตั้งแต่การดึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินจากระบบฐานข้อมูลของบริษัทการตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมใช้งานรวมถึงการประมวลผลข้อมูลและกรอกข้อมูลลงในกระดาษทำการ ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ มักจะอยู่ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ไฟล์ PDF Text Excel หรือ รูปภาพ ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรและระยะเวลาในการจัดการและประมวลผลข้อมูล นอกเหนือจากความสามารถของ Generative AI ในด้านการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเชิงลึก Generative AI ก็ยังมีความสามารถในการจัดการเอกสารจากกระดาษเป็นข้อมูลดิจิทัล การดึงข้อมูลจากเอกสารและจากระบบฐานข้อมูล รวมถึงการอ่านข้อมูล การจัดการข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสม และการกรอกข้อมูลลงในกระดาษทำการด้วยความแม่นยำสูงโดยอัตโนมัติ มากไปกว่านั้น Generative AI ยังสามารถช่วยวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลทางการเงิน พร้อมทั้งช่วยตรวจหาความผิดปกติ และข้อผิดพลาดในรายการทางการเงินของลูกค้านอีกด้วย โดยความสามารถดังกล่าวสามารถช่วยลดระยะเวลาการทำงาน ซึ่งอาจช่วยให้ผู้สอบบัญชีใช้เวลากับงานที่ต้องการความเชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชีได้มากขึ้น

การจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชี

การจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชี เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการปฏิบัติงานสอบบัญชี ที่ผู้สอบบัญชีต้องประเมินและสรุปผลการตรวจสอบจากข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ จากการปฏิบัติงานสอบบัญชี และจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชี เพื่อแสดงความคิดเห็นต่องบการเงิน และประเด็นที่มีนัยสำคัญจากการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่กำหนด โดยขั้นตอนดังกล่าว เป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้สอบบัญชีต้องใช้ทักษะและประสบการณ์ในการวิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลและหลักฐานการตรวจสอบจำนวนมาก ซึ่งมีผลต่อความถูกต้องครบถ้วนของรายงานทางการเงิน โดยในปัจจุบันความฉลาดและความสามารถของ Generative AI ในการเรียนรู้และประเมินผลข้อมูลเชิงลึกโดยใช้อัลกอริทึมประสาทเทียม จากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยผู้ตรวจสอบบัญชี ในการประเมิน และสรุปผลการตรวจสอบ รวมถึงสามารถร่างรายงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่กำหนดได้ โดยความสามารถดังกล่าว สามารถช่วยให้ผู้สอบบัญชีใช้ข้อมูลผลลัพธ์จาก Generative AI มาต่อยอดความคิด และสรุปผลเพื่อแสดงความคิดเห็นต่องบการเงิน รวมถึงส่งผลให้การจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

ความท้าทายของผู้สอบบัญชี

ถึงแม้ว่า Generative AI จะเข้ามามีบทบาทสำคัญที่ช่วยสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานสอบบัญชี แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สอบบัญชียังคงมีหน้าที่ต้องพิจารณา และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของชุดข้อมูล รวมถึงใช้การสังเกต และความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Skepticism) ในการตั้งคำถาม และพิจารณาผลลัพธ์จากปัญญาประดิษฐ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานสอบบัญชี นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีควรพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในการประยุกต์ใช้ความสามารถ Generative AI ในงานตรวจสอบบัญชี และอีกหนึ่งสิ่งที่คุณสอบบัญชีต้องตระหนัก คือ การเก็บรักษาความลับข้อมูลของบริษัทที่ผู้สอบบัญชีได้รับมา ให้มีความปลอดภัยไม่รั่วไหลออกไป โดยจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง การนำ Generative AI มาประยุกต์ใช้และมีวิธีควบคุมดูแลข้อมูลดังกล่าวของบริษัทให้เป็นอย่างดี

ข้อมูลอ้างอิง :

- “AI Insight / EY technology embedded with AI” (https://www.ey.com/en_gl/services/ai)
- “EY Digital Audit”

Digital audit | Insights, case studies & services | EY - US